

Seat No. : _____

TI-110

B.A. Sem.-I

May-2013

ECONOMICS (EC-I-103)

(Elementary Economics – I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) અર્થશાસ્ત્રની પ્રો. એડમ સ્મિથ અને પ્રો. માર્શલે આપેલ વ્યાખ્યા ટીકાત્મક રીતે સમજાવો. 7

અથવા

ટૂંકનોંધ લખો.

(i) સંપત્તિ અને કલ્યાણ

(ii) નાણાંકીય આવક અને વાસ્તવિક આવક

(બ) માંગ એટલે શું ? માંગના નિયમની સમજૂતી આપો અને તેના અપવાદો ચર્ચો. 7

અથવા

માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતા એટલે શું ? માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાના પ્રકાર આકૃતિની મદદથી ચર્ચો.

2. (અ) પુરવઠાનું વિસ્તરણ-સંકોચન તથા પુરવઠાનો વધારો-ઘટાડો સમજાવો. 7

અથવા

પૂર્ણ હરિફાઈયુક્ત બજારમાં ભાવ નિર્ધારણની પ્રક્રિયા વર્ણવો.

(બ) શ્રમ વિભાજનના લાભ તેમજ ગેરલાભ ચર્ચો. 7

અથવા

મૂડીનો અર્થ આપી તેના લક્ષણો વર્ણવો.

3. નીચેનામાંથી ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો. 16

(1) તુષ્ટિગુણના લક્ષણો સમજાવો.

(2) બૃહદલક્ષી અને સૂક્ષ્મલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર વચ્ચેનો તફાવત આપો.

(3) તુષ્ટિગુણ વિશ્લેષણની મદદથી માંગરેખાની તારવણી સમજાવો.

(4) માંગમાં વધારો-ઘટાડો વર્ણવો.

(5) શ્રમવિભાજનના પ્રકારો ચર્ચો.

(6) શ્રમના લક્ષણો સમજાવો.

4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક કે બે લીટીમાં આપો.

12

- (1) અર્થશાસ્ત્રની રોબીન્સની વ્યાખ્યા આપો.
- (2) માંગ વિધેયની સમજૂતી આપો.
- (3) પુરવઠાની મૂલ્ય સાપેક્ષતાનું સૂત્ર આપો.
- (4) પુરવઠા વિધેયની સમજૂતી આપો.
- (5) પુરવઠા અને જથ્થા વચ્ચે શો તફાવત છે ?
- (6) ભૂમિની વ્યાખ્યા આપો.

5. (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

10

- (1) માનવ જરૂરિયાત સંતોષનાર સાધનો _____ છે.
(a) અમર્યાદિત (b) મર્યાદિત (c) અનંત
- (2) નદી કિનારે પાણી _____ વસ્તુ છે.
(a) આર્થિક (b) બિનઆર્થિક (c) સર્વસુલભ
- (3) હીરામાં ઉંચા પ્રમાણમાં _____ રહેલ છે.
(a) ઉપયોગિતા મૂલ્ય (b) વિનિમય મૂલ્ય (c) બંને
- (4) વપરાશી વસ્તુઓ ગ્રાહકની જરૂરિયાતને _____ રીતે સંતોષે છે.
(a) પ્રત્યક્ષ (b) પરોક્ષ (c) સ્થિર
- (5) મીઠાની માંગ _____ છે.
(a) મૂલ્ય સાપેક્ષ (b) મૂલ્ય અનપેક્ષ (c) સંપૂર્ણ મૂલ્ય સાપેક્ષ
- (6) પુરવઠો સ્થિર હોય અને માંગમાં વધારો થાય તો કિંમત _____ છે.
(a) વધે (b) ઘટે (c) સ્થિર રહે
- (7) સમયના ખૂબ ટૂંકા ગાળામાં _____ હોય છે.
(a) પુરવઠો = જથ્થો (b) પુરવઠો > જથ્થો (c) પુરવઠો < જથ્થો
- (8) ખરીદનારની હરિફાઈ વસ્તુની કિંમત _____.
(a) ઘટાડે છે (b) વધારે છે (c) સ્થિર રાખે છે
- (9) શ્રમ વિભાજન ઉત્પાદન _____.
(a) સ્થિર રાખે છે (b) વધારે છે (c) ઘટાડે છે
- (10) ભૌગોલિક રીતે ભૂમિ _____ છે.
(a) ગતિશીલ (b) અગતિશીલ (c) બંને

(બ) નીચેના વાક્યો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો.

4

- (1) વસ્તુની કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચે વ્યસ્ત સંબંધ છે.
- (2) દરેક સંપત્તિ એ મૂડી નથી પરંતુ બધી જ મૂડી સંપત્તિ છે.
- (3) સંપૂર્ણ મૂલ્ય સાપેક્ષ પુરવઠા રેખા y ધરીને સમાંતર હોય છે.
- (4) નિયોજક એક શ્રમિક છે.

Seat No. : _____

TI-110

B.A. Sem.-I

May-2013

ECONOMICS (EC-I-103)

(Elementary Economics – I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain critically the definitions of economics given by Prof. Adam Smith and Prof. Marshall. 7
- OR**
- Write short note :
- (i) Wealth and Welfare
- (ii) Monetary income and real income
- (B) What is demand ? Explain the law of demand and discuss its exceptions. 7
- OR**
- What is meant by elasticity of demand ? Explain with the help of diagram, the various types of Elasticity of demand.
2. (A) Explain the expansion – contraction and increase – decrease in supply. 7
- OR**
- Narrate the process of price determination under perfectly competitive market.
- (B) Discuss the advantages and disadvantages of division of labour. 7
- OR**
- Define Capital and describe its characteristics.
3. Answer any **four** of the following questions : 16
- (i) Explain the characteristics of utility.
- (ii) Distinguish between Micro economics and Macro economics.
- (iii) Explain the derivation of demand curve with the help of utility analysis.
- (iv) Describe increase and decrease in demand.
- (v) Discuss the types of division of labour.
- (vi) Explain the characteristics of labour.
4. Answer the following questions in **one** or **two** lines. 12
- (1) Give definition of economics given by Prof. Robbins.
- (2) Explain demand function.

- (3) Give formula of elasticity of supply.
- (4) Explain supply function.
- (5) What is difference between supply and stock ?
- (6) Define land.

5. (a) Choose the correct option :

10

- (1) Means to satisfy human wants are _____.
 (a) unlimited (b) limited (c) infinitive
- (2) Water near the bank of river is _____ goods.
 (a) economic (b) non-economic (c) free
- (3) Diamonds have a very high _____.
 (a) value-in-use (b) value-in-exchange (c) both
- (4) Consumers goods satisfy human wants _____.
 (a) directly (b) indirectly (c) constant
- (5) The demand for Salt is _____.
 (a) elastic (b) inelastic (c) perfectly elastic
- (6) Supply remaining the same, if demand increases the price _____.
 (a) rises (b) falls (c) remain constant
- (7) In the very short run _____.
 (a) supply = stock (b) supply > stock (c) supply < stock
- (8) Competition among buyers tend to push price _____.
 (a) Down (b) Up (c) Constant
- (9) Division of labour _____ the production.
 (a) constant (b) increases (c) decreases
- (10) Land is geographically _____.
 (a) mobile (b) immobile (c) both

(b) State whether the following sentences are **true** or **false**.

4

- (i) The quantity supply varies inversely with the price.
- (ii) All wealth is not capital but all capital is considered wealth.
- (iii) Perfectly elastic supply curve is parallel to y axis.
- (iv) An Entrepreneur is a labourer.
